

Onko mun euro yhtä paljon kuin sun euro?

Miten varautua taloudellisesti työelämän erilaisiin vaiheisiin ja katkoihin?

Tatsi

Työttömän puolella

Tervetuloa webinaariin!

- Noin 1,5 tuntia – asiaa on paljon. Tallenteen voi katsoa!
 - Lyhyt tauko puolivälin paikkeilla.
- Mitä on sosiaalinen pääoma? Mikä on oma suhde rahaan?
- Keskusteluosuudet jätetään tänään webinaarin jälkeiseen aikaan
TAI voit halutessasi kirjoittaa ajatuksia chat-kenttään.

- Materiaalit saa jälkikäteen. Jos et ole ilmoittautunut etukäteen, lähetä osoitteesi info@tatsi.fi ja lähetämme materiaalit sinulle!
 - Palaute olisi mahtavaa! Voit laittaa sitä chat-viestinä tai esimerkiksi sähköpostilla.

Aamu oman pääoman äärellä

- Taloudellinen varautuminen on osa työelämätaitoja. Työelämän pelisääntöjen lisäksi nykyään pitää miettiä omaa työmarkkina-arvoa, sen ylläpitämistä ja sen säilyttämistä.
- Saa kysyä, saa kommentoida! Esitys ja keskustelua luvassa – varaudu juttelemaan vieruskaverin kanssa ja vaihtamaan kokemuksia.
- *Pohdi tai juttele vieruskaverin kanssa!*
 - *Millaiset sun parhaat käytännöt on omasta taloudenhallinnasta?*
 - *Miten voi varautua työttömyyteen työnhaun ja työmarkkina-arvon ylläpitämisen näkökulmista?*

Mikä on katkeamaton toimeentulo ja miten siihen voi varautua?

- Taloustaidot ovat yksi tärkeimmistä kansalaistaidoista.
- *Opettele puhumaan rahasta – puhuttiinko teillä kotona rahasta?*
- *Oma rahatarina - mistä suhde rahaan tulee ja mikä on tärkeää?*
- Turvaa aina ensin asuminen.
- Mistä rahat tulevat tilille?
- Katkeamaton toimeentulo tarkoittaa tilannetta, jossa toimeentulo ei katkea
- Esimerkiksi työttömäksi jäätessä toimeentulo katkeaa (omavastuu-aika), valmistuessa ilman tietoa työssä toimeentulo katkeaa
- Toimeentulo voi katketa myös, jos siirtyy etuudelta toiselle

Toimeentulon katketessa ei ole säännöllistä rahanlähdettä

- Jos jäät työttömäksi, valmistut opinnoista tai olet määräaikaisessa työsuhteessa
 - Omavastuu aika
 - Menojen tarkastelu
 - Mihin etuuksiin oikeus (ennalta ehkäisevä toimeentulotuki)
 - Maksujen eräpäivien järjestely ENNEN eräpäivää
 - Maksuvalmiudesta huolehtiminen
 - Lomakorvauksen ja "kultaisen kädenpuristuksen" jaksotukset
- Omat talousvalinnat arjessa
- "Tunne ja minimoimi menosi"
- Puskuri pahan päivän varalle
 - Eurot tilillä
 - Kuivamuona
 - Taloustaidot: mitä voi realisoida
- Mitä maksaa työssäkäynti?
 - *Mistä syntyy kuluja työhön mennessä ja töissä käynnissä - käsiäänestys*

Työnhakutaidot ja oma työmarkkina-arvo

- Koulutus ja kokemus
- Ennakointitaidot
 - Seuraa yhteiskuntaa ja oman alueesi yrityksiä
 - Esim. Sitran megatrendit
 - Uudet työtehtävät, vanhojen tehtävien katoaminen
- Kiinnostuminen työnhausta, vaikka ei olisi työnhaussa.
- Opettele puhumaan rahasta, pyytämään palkankorotuksia ja perustelemaan omaa arvoasi.
- Tunnista omat arvot: mikä minulle on tärkeää. Miksi SE on minulle tärkeää ja miksi siitä on tullut minulle tärkeää?
- Oma työmarkkina-arvo on määritetty sen hetkisen työmarkkinoiden kysynnän mukaan.
- Työmarkkina-arvo ei ole pysyvää.
- *Mittaatko oman arvosi euroina vai vapaa-aikana?*

Nykyajan työnhakutaidot

Koska viimeksi päivitit ansioluettelon?

- Keskeinen ongelma ei välttämättä ole ansioluetteloiden laatiminen vaan sopivien työmahdollisuuksien löytäminen
- Jopa 70% työpaikoista on piilo- tai tarvetyöpaikkoja - niitä ei ilmoiteta. Missään.
- Jopa 80% työpaikoista menee työpaikan vaihtajille. Jokainen työkokemus on tällä perusteella arvokasta.

Koska viimeksi soitit kiinnostavaan työpaikkaan?

- Tunne rekrytoivan yrityksen tavat palkata: arvostetaanko puhelinsoittoa, esittäytymistä, videotervehdystä vai sisältörikasta ansioluetteloa?
- Pääsisikö kiinnostavaan paikkaan tutustumaan tai esimerkiksi työvarjostukseen, vaikka paikkoja ei olisi virallisesti auki?
- *Miten sait ensimmäisen työpaikkasi?*

Sosiaalinen pääoma, sen kasvattaminen ja ylläpitäminen

"Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan luottamusta, yhteisiä arvoja ja normeja sekä verkostoja, jotka edistävät yhteistyötä. "

- Sosiaalinen pääoma on pääomaa siinä missä taloudellinen, euromääräinenkin pääoma.
- Sosiaalista pääomaa voi olla peritty (perhetutut), ansaittu (omat verkostot opinnoista tai harrastuksista) tai saatua (kavereiden kautta syntyneet muut verkostot). Otettu pääoma ei ole niin kestävä, sillä se ei perustu luottamukseen.
- Sosiaalinen pääoma on luottamusta ja vuorovaikutusta, joka voi edistää esimerkiksi työllistymistä ja uralla etenemistä
- Sosiaalinen pääoma sisältää vuorovaikutteista huolenpitoa joka voi tarkoittaa työpaikkojen suosittelua, vinkkausta tai suoranaista alihankinnan hankkimista.

Onko sosiaalista pääomaa rajallisesti vai rajattomasti?

- Pierre Bourdieu ja Robert Putnam ajatuksen takana
- Sosiaalinen pääoma on itseä hyödyttäviä resursseja edetä ja pärjätä elämässä.
- Oma sosiaalinen pääoma kasvaa vastavuoroisessa, luottamuksellisessa ja omat kyvyt osoittavassa toiminnassa.
- *Onko sosiaalista pääomaa olla "hyvä tyyppi?"*

Koska viimeksi?

Sosiaalinen pääoma kukoistaa demokratiassa

- Vinkkasit kaverille työpaikasta tai muusta mahdollisuudesta?
- Sait vinkin työpaikasta tai muusta sinua hyödyttävästä toiminnasta?
- Osallistuit verkostoitumishaasteeseen, tapasit uuden ihmisen työurallasi tai laajensit ammatillista verkostoasi?
- Onko sinulla mentori tai muu työuralla eteenpäin kannustava urakummi?

Sosiaalista pääomaa syö

- Vetäytyminen sosiaalisista suhteista
- Luottamuksen pettäminen, yhteisistä arvoista lipeäminen tai niiden hylkääminen
- Erilaisuuden ja eroavaisuuden etsiminen, luokittelu sekä ennakkoluulot
- Vastavuoroisuuden puuttuminen.

Tatsi

Työttömän puolella

TAUKO 10min

Saa kommentoida!

Se tuntui sillä hetkellä hyvältä idealta...

- Kryptovaluutat, uhkapelit, harmaatalouden duuni.. On monta tapaa, jotka eivät edistä taloudellista varautumista vaan taloudellista _vaarautumista_.
- Seuraavaksi käymme läpi hankalia taloudellisia tilanteita, joista suurimmasta osasta voi kuitenkin selvitä.
- Tilanteet ovat aina yksilöllisiä, joten yksiselitteisiä vastauksia ei ole.
- Oman talouden kanssa kannattaa pysyä valppaana.
- Jos kohtaat taloudellista väkivaltaa, hae apua ja tee rikosilmoitus.

Pikavipillä maksuhäiriö- ja ulosottokierteeseen

- "Duunarialoilla" maksuvaikeudet, pikavipit ja niistä johtuvat maksuhäiriö- ja ulosottokierteet korostuvat väestössä
- Joka 10. Täysi-ikäisellä on velkaa ulosotossa ja maksuhäiriömerkintä
- Monesti summat kohtalaisen kokoisia (1000-3000 – 10 000 euroa)
- Ulosotto"mies" ei tule oven taakse, palkasta pidättäminen (suojaosan jälkeen; vapautuskuukaudet työn alussa)
- Vaihtoehtoja pikavipille
 - Takuusäätiön maksujärjestely
 - Eräpäivästä sopiminen
 - Sosiaalitoimen kanssa maksujärjestelyt ja etuuksien tarkistus
 - Kirkon diakoniatyön apu
 - Lähipiiriltä lainaamiseen tulee suhtautua varovaisesti JA tehdä kirjallinen velkakirja (veroseuraamukset)
 - Sosiaalinen luotto

Maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa elämistä

- Asunnon saaminen vaikeutuu
- Puhelin/nettiliittymä, Prepaid tulee kalliimmaksi
- Ei saa lainaa pankista
- Työmahdollisuudet kaventuvat
- Laskutustapana ei käy osa-maksu tai lasku
- Ei saa luottokorttia, prepaid luottokortti (etukäteen ladataan summa)
- Vakuutukset tulevat kalliimmiksi tai ei saa ollenkaan (osan asunnoista ehtona)

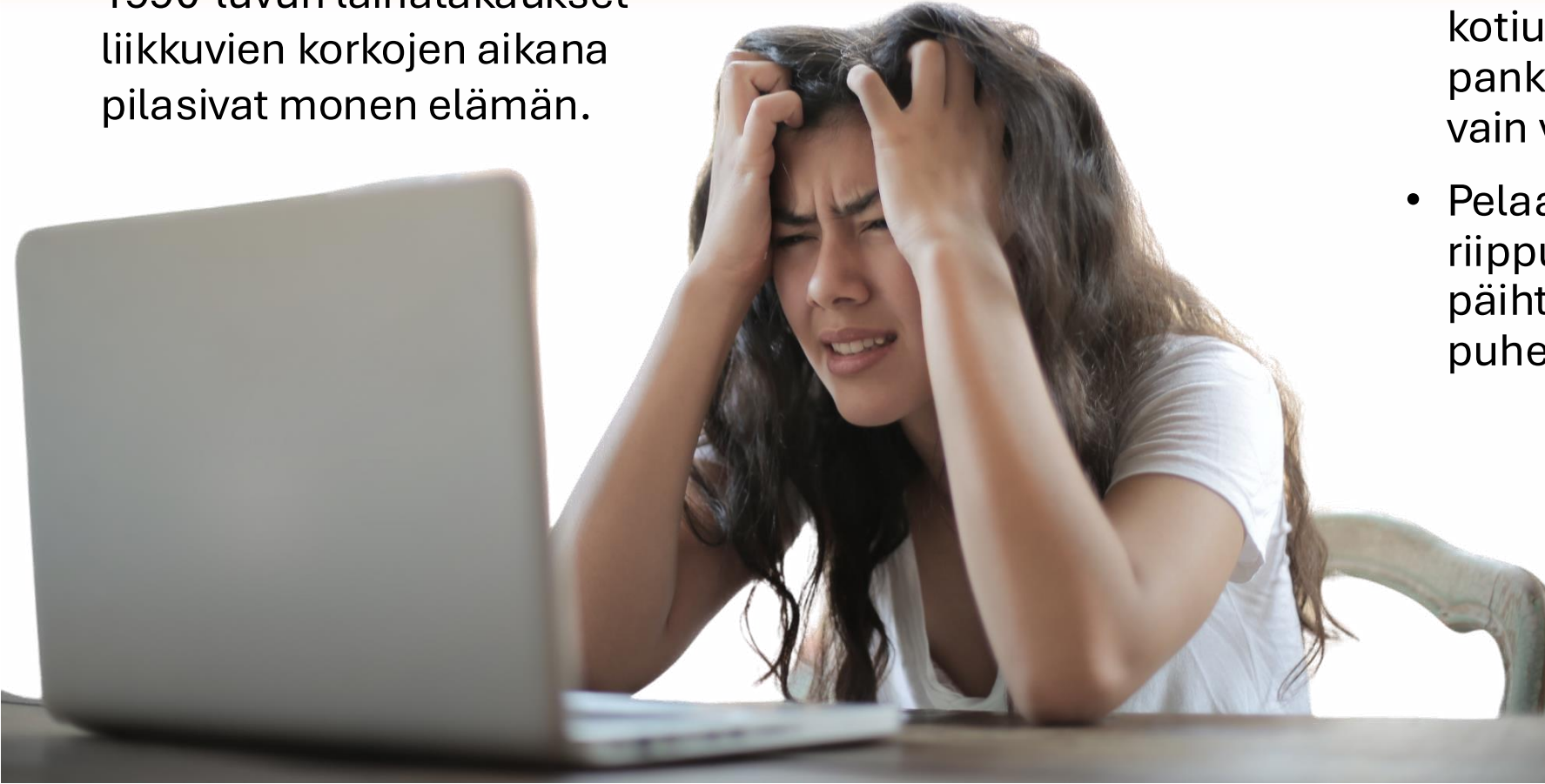
Sudenkuopat

Lainojen takaus

- Pidä ystävät ja raha-asiat erossa toisistaan!
- 1990-luvun lainatakaukset liikkuvien korkojen aikana pilasivat monen elämän.

Pelaaminen

- Toimeentulotukea haettaessa Veikkauksen pelitilin voitot lasketaan tuloksi, vaikka et olisi kotiuttanut yhtään varoja pankkitilillesi. (tappioita ei lasketa, vain voitot)
- Pelaamisesta voi tulla riippuvaiseksi siinä missä päihteistä tai vaikka kahvista ja puhelimesta.

Sosiaalinen luotto -Pienituloisille sekä vähävaraisille

- velkojen maksuun
- kodin hankintoihin
- työllistymisen tai kuntoutumisen tueksi
- asumisen turvaamiseen/vuokravakuuteen
- kriisitilanteiden ratkaisemiseksi.
- Voidaan myöntää, jos et saa lainaa muualta
- Pystyttävä maksamaan takaisin 5. vuodessa (lyhennykset ja korot)
- Sinulla on säännölliset tulot (toimeentulotuki ei kuulu tähän)
- Haetaan omalta hyvinvointialueelta.

Työttömän ensiapupaketti, mikä se on?

- Huolehdi taloudesta: tee itsellesi budjetti ja kirjaa siihen menot ja tulot (esim. Penno.fi). Alustavan päivärahan voit laskea esimerkiksi TYJ:n päivärahalaskurilla (tyj.fi).

Työttömän Ensiapu
tyottomanensiapu.fi

Kirjaa tulot/menot - mistä voisit karsia menoja?

Laadi kuukausi/päiväbudjetti

- Aiemmin mietittiin esimerkiksi sitä, mikä itselle on tärkeää. Entä välttämätöntä?
- Omien tulojen ja menojen kirjaaminen – budjetti tai talousarvio – antaa käsityksen siitä mihin rahaa menee.
- Ei välttämättä miellyttävä tehdä, mutta pakollinen oman rahavirran ymmärtämiseksi.
- Koska viimeksi kävit läpi tiliotteesi?

Välttämätön, tärkeä, kiva, ekstra

- Oma suhde rahaan määrittää sitä, miten rahaa käyttää, miten rahan käyttöön suhtautuu ja siihen, onko rahan käyttäjänä tunne- vai järkivetoinen.
- "Hyvät ideat" eli tunnevetoisuus menee monesti ohi seitsemässä minuutissa – jos siis nukut yön yli, pahin tunnekuuhu on mennyt ohi.
- Päätöksentekoa heikentää esimerkiksi väsymys, stressi tai humala. Montako heräteostosta olet tehnyt väsyneenä, palkinnut itsesi tai ostanut vielä yhden juoman baarissa?

Mistä voi karsia?

Näkymättömät rahasyöpöt

- Pilvipalvelut
- Suoratoistopalvelut
- Jäsenmaksut, esim. Kuntosali, jos et käy kuntosalilla
- Lahjoituspalvelut
- Suorasiirrot (huom! Erilaisia!)
- Kahvilassa istuskelut, baari-illat

Harkitse vielä näiden karsimista

- Laskuohjelmat
- Muutto (tuoko säästöä pitkässä vai lyhyessä aikavälissä esim. Työmatka)
- Lääkkeet
- Muu terveydehuolto esim. Hammashoito
- Ystävien ja perheen tapaaminen (voiko tavata edullisemmissä merkeissä?)
- Pummilla ajaminen

Muista ja tutustu!

- Työttömien edut
 - Liikuntaedut
 - Kulttuuriedut
- Opiskelijoiden edut
 - Matkaliput
 - Muut edellä mainitut edut

Mitä muita etuja sinulle tulee mieleen?

Rahat loppu - mitä teen? (käytännön vinkit)

- Tarkista saatko toimeentulotukea [Toimeentulotuen määrän laskuri \(kela.fi\)](#)
- Muut etuudet (asumistuki, opintolainojen korkoavustus)
- Harkinnanvarainen toimeentulotuki
- Apurahat / Säätiöt (huom! Verotus ja vaikutus muihin tukiin!)
- Yhdistykset/Vertaistuki
- Ruoka-apu [Ruoka-apu.fi – Enemmän kuin ruokaa.](#)
- Kierrätyskeskuksen ilmaisosasto
- Verovähennykset [Vähennykset - vero.fi](#)

Yhteinen aikamme on kohta kulunut.

- Pohdi
 - Millaiset sinun parhaat käytännöt on omasta taloudenhallinnasta? Mitä aiot muuttaa tämän puheenvuoron jälkeen?
 - Mitkä kolme asiaa aiot tehdä voidaksesi varautua työttömyyteen työnhaun ja työmarkkina-arvon ylläpitämisen näkökulmista?

Kiitos!

Kysy, kommentoi tai ota yhteyttä!

Peppi Tervo-Hiltula

Peppi.tervo-hiltula@tatsi.fi

p. 040 350 2094

@tatsiry

Tatsi
Työttömän puolella

